

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets formål.

Lovforslaget tilsigter en ændring af den gældende lov om det civile beredskab på to punkter:

- der foreslås hjemlet en pligt for kommuner og amtskommuner til at planlægge deres civile beredskab samt for de berørte ministre til at udarbejde regler for denne planlægning, og
- der foreslås givet indenrigsministeren bemyndigelse til i en bekendtgørelse at fastsætte regler om kommunernes og amtskommunernes styrelse under krig eller truende udsigt hertil.

Lovforslaget tilstræber dermed at tilpasse lov om det civile beredskab til de ændringer i den offentlige forvaltning og de offentlige planlægningssystemer, som har fundet sted siden begyndelsen af 1970'erne.

Herudover tilsigter lovforslaget en ajourføring af § 2 (koordineringsbeføjelsen), § 7 (oplysningspligten) og § 8 (straffebestemmelserne).

2. Baggrunden for lovforslaget.

Lov om det civile beredskab indeholder ingen regler, der pålægger kommuner og amtskommuner en almindelig pligt til at planlægge et civilt beredskab med henblik på krigssituationer eller truende udsigt hertil.

Loven pålægger (i § 3) de kommunale råd at »yde bistand ved planlægningen eller gennemførelsen« af de beredskabsforanstaltninger, der kan blive tale om efter loven. Den forpligter ligeledes »personer, der som tjenestemænd eller på anden måde er beskæftiget i . . . kommunernes tjeneste. . . til at udføre de opgaver, som måtte blive dem pålagt med henblik på styrkelse af landets beredskab.« Loven efterlader således ingen tvivl om, at de kommunale råd og kommunalt ansat personale er forpligtet til at medvirke i planlægningen og udførelsen af landets civile beredskab i krise- og krigssituationer.

Loven og den administrative praksis, der udviklede sig efter lovens vedtagelse, har imidlertid ikke præciseret, hvilke områder af den kommunale og

amtskommunale forvaltning forpligtelserne vedrører, endsige hvilke opgaver de kommunale råd og ansatte skal varetage på disse områder.

Hertil kommer, at de ændringer i kommunestyret og dets arbejdsvilkår, som fandt sted i 1970'erne, uundgåeligt må rejse det spørgsmål, om den rolle i landets civile beredskab, som i 1959 var tiltænkt kommunerne efter loven om det civile beredskab, er realistisk i dag. Loven pålægger – som anført – kommunerne at »bidrage til« planlægning og udførelse af det civile beredskab og de kommunalt ansatte at »udføre« visse opgaver i så henseende. Selv om disse formuleringer ikke udelukker, at der med det kommunestyre, der er resultatet af 1970'ernes reformer, pålægges kommunerne og deres personale forpligtelser på området, afgiver de ikke en ønskelig klar hjemmel for sådanne forpligtelser eller for en systematisk forpligtelse for de kommunale råd til at planlægge beredskabet i fremtid.

Loven om det civile beredskab måtte nødvendigvis gå ud fra samfundet, som det så ud, da loven blev vedtaget i 1959. Dvs., at loven forudsætter en organisation af den offentlige forvaltning, hvor planlægningen i højere grad var statslig – med kommunerne som informerende og udførende led i planlægningen – men uden nævneværdig selvstændig indflydelse på den. Med kommunalreformen og ændringerne i byrde- og opgavefordelingen mellem stat, kommuner og amtskommuner er denne forudsætning i tiltagende grad kommet ud af harmoni med den organisation af den offentlige forvaltning, der gælder i fremtid, og i det hele med de ændringer i kommunestyret, der er gennemført.

Denne problemstilling må påkalde sig særlig opmærksomhed, fordi det civile beredskab er baseret på den grundlæggende tanke, at de myndigheder, der skal udføre beredskabsopgaver i en krise- og krigssituation, såvidt muligt også bør være dem, der varetager opgaverne i fremtid. Med denne arbejdsfordeling opnås der størst mulig sikkerhed for, at der i krise- og krigssituationer findes en organisation, der længst muligt bevarer overblik-